19.1.2022 LSSAVI/17298/2021

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Ympäristöterveydenhuolto

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö VN/12277/2021, 4.11.2021

Lausunto luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Johdanto

Tätä lausuntoa ovat valmistelleet lääninеläinlääkärit Kirsi Henttu, Anna Jeshoi, Hanna Kukkola, Minna Lemettinen, Jan Mattila, Anna-Maria Moisander-Jylhä, Matti Nyberg, Terhi Simonen-Jokinen ja Elina Sirainen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä LSSAVI) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ja esittää lausuntonaan seuraavat kommentit ja muutosehdotukset.

Yleistä

Ehdotetun lain tavoitteiksi mainitaan perusteluosassa muun muassa, että eläinten hyvinvoinnin tilaa parannettaisiin ja eläinsuojelun valvontaa sekä viranomaisen keinoja puuttua epäkohtiin tehostettaisiin.

Luonnoksessa onkin monia eläinten hyvinvoinnin kannalta positiivisia ehdotuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi olennaisten käyttäytymistarpeiden huomioiminen eläinten hoidossa sekä jatkuva juomaveden saatavilla pitäminen nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa.

Lain ensisijaisena tavoitteena ja päämääränä tulisi ehdotuksen mukaan olemaan eläinten hyvinvoinnin edistäminen pelkän tarpeettomalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä suojelemisen sijaan. Myös eläinten kunnioitus on ehdotettu lisättäväksi lain tavoitteisiin ja yleisiin periaatteisiin.

Viranomaisten keinovalikoima on voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna hajotettu ehdotuksessa useampaan eri pykälään. Tavanomaisessa eläinten hyvinvoinnin valvonnassa kysymykseen tulevat kehotus, määräys, kielto, toiminnan keskeyttäminen, kiireellisen hoidon hankkiminen sekä eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen. Näistä uusi toimenpide on lähinnä vain kehotus, joka on tarkoitettu käytettäväksi lievien rikkomusten yhteydessä.

Vaikka kehotus ei ole pakkokeino, eikä siis asianosaista sitova, tulisi valvontaviranomaisen ehdotuksen mukaan tarvittaessa valvoa sen noudattamista uusintatarkastuksin. Tämä saattaa olla ongelmallista asianosaisen perusoikeuksien kannalta.

Ehdotuksessa pyritään tuomaan valvontaviranomaisille lisää velvoittavuutta toimenpiteisiin ryhtymisessä. Tässä ei sinällään ole mitään väärää, mutta todettakoon, että nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa ongelma ei ole ollut viranomaisten haluttomuus toimia, vaan ennemminkin resurssien puute.

Yleisesti ottaen käytännön eläinsuojeluvalvontaa tekevät viranomaiset ovat hyvin motivoituneita ja pyrkivät parhaalla mahdollisella tavalla puuttumaan tarkastuksilla todettuihin eläinten hyvinvoinnin laiminlyönteihin. Työmäärä on useissa kuntayksiköissä ja myös aluehallintovirastoissa kuitenkin niin suuri, että tehtäviä joudutaan jatkuvasti liiaksi priorisoimaan. Kaikkia tapauksia ei ehditä käsittelemään tai viive tarkastuskäyntien välillä jää liian pitkäksi. Tämä aiheuttaa viranhaltijoille jo nyt huomattavaa stressiä ja riittämättömyyden tunnetta, jopa uupumista, ja vaihtuvuus eläinten hyvinvointia valvovien viranomaisten keskuudessa onkin suurta.

Lisähaasteita tuo vaihtuvuuden mukanaan tuoma pula kokeneista valvontaeläinlääkäreistä ja paikoin esiintyvä vaikeus saada valvontaeläinlääkärin virkoja ylipäätään täytettyä.

Paineen lisääminen valvontaa tekevien viranhaltijoiden suuntaan ei näin ollen edistä eläinten hyvinvoinnin valvontaa vaan voi pikemminkin vaikeuttaa sitä entisestään.

Ehdotettujen pakkokeinojen käytössä on lisäksi rajattu viranomaisten toimivaltaa tavalla, joka saattaa osaltaan pitkittää eläinsuojelutapausten hoitoa.

94 §:n määräyksen perusteluista saa käsityksen, että sen käyttö voisi edellyttää, että asianosaiselle on aiemmin annettu 93 §:n mukainen kehotus, eikä hän ole sitä noudattanut. Määräyksen antamisen ehtona ei tulisi koskaan olla kehotuksen antaminen ennen määräystä.

Eläimen myymisestä, muusta luovuttamisesta ja lopettamisesta ehdotetaan säädettäväksi 98 §:ssä. Sen 2 momentin sanamuoto ”Valvontaviranomainen voi ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos eläimen pitäjän tai omistajan teko tai laiminlyönti aiheuttaa vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa eläimen hyvinvoinnille eivätkä muut toimenpiteet ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia” asettaa merkittäviä rajoitteita tämän pakkokeinon käytölle. Nykyisen eläinsuojelulain (247/1996) 44 §:n muotoilu ”Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat” on huomattavasti väljempi eikä sitä silti ole käytetty liian kevein perustein, koska jo hallintolain (434/2004) 6 § edellyttää suhteellisuusperiaatteen noudattamista viranomaistoiminnassa. 98 §:n rajaus on omiaan vaikeuttamaan kaikkein hankalimpien vakavien eläinsuojelutapausten hoitamista.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa ei ole riittävällä tavalla huomioitu aluehallintovirastoille tulevaa lisätyötä. Laissa ehdotetut muutokset tarkoittavat arviolta yhden lääninеläinlääkäri- ja puolen sihteerihenkilötyövuoden lisätarvetta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Myös muissa aluehallintovirastoissa tarvitaan lisätyövoimaa.

Merkittävää lisätyötä aiheutuu ainakin seuraavista uusista tehtävistä: koiranpentujen tuontirajoitusten valvonta, eläinkilpailuilmoitusten valvonta, eläintenpitokiellon noudattamisen valvonta, kunnallisen viranomaisen

asiantuntijan tai avustajan käytön hyväksyminen ja palkkioiden maksu sekä laskutus.

Lisäksi arviointia ei ole tehty eläinten hyvinvoinnin valvonnan raportoinnin muutoksesta aiheutuvista lisäresurssitarpeista ja kustannuksista. Muutos nykyjärjestelyyn verraten on merkittävä. Aluehallintovirastojen tukitoiminnoista vastaavat henkilöt tekevät tällä hetkellä kaiken kunnan tekemän valvonnan kirjaamisen ja raportoinnin valtakunnallisia raportteja varten. Jatkossa nämä tehtävät siirtyisivät käytännön valvontaa tai sen ohjausta tekeville virkaeläinlääkäreille.

Vahingonkorvaus

Ehdotetussa laissa ei lainkaan säädetä voimassa olevan lain 61 §:n tarkoittamalla tavalla viranhaltijoiden ja virkamiesten virkatehtävissä aiheuttamien vahinkojen vahingonkorvauksesta. Koska vahingonkorvausoikeuden periaatteiden mukaan vastuu työntekijöiden tekemistä vahingoista on työnantajalla, tämä siirtäisi kuntien ja hyvinvointialueiden viranhaltijoiden aiheuttamat vahingot jatkossa valtiolta kuntien tai hyvinvointialueiden vastuulle, mikä olisi merkittävä muutos nykytilasta. Tämän muutoksen aiheuttamia kustannuksia ei ole arvioitu ehdotuksen perustelutekstissä.

Yksityiskohtaiset huomiot

1 § Lain tarkoitus

On hyvä, että hyvinvoinnin käsite on avattu esittelytekstissä.

5 § Määritelmät

Kohta 2: Eläimen pitäjänä ei pidettäisi tuotantotilan omistajaa, jos eläinten hoidosta vastaa tehtävään palkattu tilanhoitaja. Tilanhoitajaa ei kuitenkaan ole tarkemmin määritelty. Tuotantoeläintilalla tilan omistaja tulee tulkita myös

eläinten pitäjäksi, sillä taloudellinen hyöty eläinten pidosta kohdistuu tilan omistajiin. Eläimistä ei voi olla vastuussa henkilö, jolla ei ole tosiasiallisia (taloudellisia) mahdollisuuksia vaikuttaa eläinten hyvinvointiin. Eläinten pitäjän määritelmän tulisi olla yhtenevä eläinterveyssäännöstön (AHL) määritelmän kanssa, koska käytettävät rekisterit ovat yhteisiä.

Kohta 6: Määritelmässä tuodaan alan sanastoon uusi käsite: eläinten hyvinvointimääräykset. Voimassa olevan lain tarkoittamien eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi annettavien määräysten (ESL 42 §) ja tämän uuden käsitteen sekaantuminen voi aiheuttaa väärinkäsityksiä hallintomenettelyssä.

Kohta 8: Määritelmään tulisi lisätä ammattimaisen tai muuten laajassa mitassa tapahtuvan eläintenpidon olevan myös liitteessä 2 mainittu seura- ja harrastuseläinten pito.

Kohta 9: Pitopaikan tilapäisyyden ja eläinten pidon väliaikaisuuden tulisi olla yksiselitteisesti määritelty, jotta tilapäisyyttä tai väliaikaisuutta voitaisiin yhdenvertaisesti ja tehokkaasti valvoa. Jos tällaisen määrittäminen ei ole mahdollista, tilapäisyyttä ja väliaikaisuutta ei tulisi käyttää perusteena tinkiä eläinten hyvinvoinnista.

Kohta 10: Eläinkilpailujen määritelmä on epäselvä ja tulkinnanvarainen, mikä vaikeuttaa eläinkilpailujen yhdenvertaista valvontaa. Määritelmän tulisi olla yksiselitteinen.

Kohta 14: On erittäin hyvä, että kotieläinpihan määritelmään ja lain mukaan valvonnan piiriin saadaan myös erilaiset terapia-, hyvinvointi- ja elämyspalvelut, joissa eläin saattaa olla alttiina sille stressiä aiheuttavalle toiminnalle tai käsittelylle eläimiin tottumattomien henkilöiden toimesta pitkiäkin aikoja useina päivinä viikossa. Nämä ovat erikoisosaamista ja perehtymistä vaativia valvontakohteita, ja niiden valvontaan tarvitaan ohjeistusta. Kyseiset toiminnat määritellään jatkossa ilmoituksenvaraiseksi toiminnaksi, mutta niiden nimeämiseksi ei ole määritelty omaa termiä.

7 § Sairaan ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Luonnoksessa on hyvää se, että luonnoneläinten hoitoon liittyvät toimet rajataan aiempaa täsmällisemmin ja tuodaan perustellusti esiin alhainen lopetuskynnys.

Pykälän 3 momenttia tulisi täsmentää siten, että kunnan on huolehdittava kunnaneläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta.

10 § Eläinlajilistasta poikkeaminen

Oikeudesta poiketa eläinlajilistasta ei tulisi säätää lainkaan. Poikkeuslupamenettely aiheuttaa tarpeettomasti hallinnollista kuormaa luvan käsittelyssä Ruokavirastolle ja Luonnonvarakeskukselle ja ilmoitusmenettelyn kautta vielä aluehallintovirastoillekin. Lisäksi poikkeuslupamenettely voi asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

Vastuuikäraja eläinten hyvinvoinnista tulisi olla yksi ikäraja kaikissa tapauksissa. Ikärajana tulisi olla joko rikosoikeudellisen vastuun ikäraja (nykyään 15 vuotta) tai täysi-ikäisyys (nykyään 18 vuotta).

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Sellaisia eläimiä, jotka eivät sopeudu ihmisen huostassa olemiseen ei Lemmikkieläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 49/1992) mukaan saa pitää lainkaan lemmikkinä. Sen 4 artiklan 2 kohdan mukaan henkilö, joka pitää lemmikkieläintä tai huolehtii siitä, järjestää sille tilan, hoidon ja huomion lajin ja rodun perusteella eläimen etologisten tarpeiden mukaisesti ja erityisesti a) antaa eläimelle riittävästi sopivaa ruokaa ja vettä, b) antaa riittävästi tilaisuuksia liikuntaan, c) ryhtyy kohtuullisiin toimiin eläimen karkaamisen estämiseksi. Saman artiklan 3 kohdan mukaan eläintä ei saa pitää lemmikkinä, jos näiden ehtojen täyttämisestä huolimatta eläin ei sopeudu ihmisen huostassa olemiseen. Perusteluissa tulisi mainita erityisesti villiintyneiden aikuisten kissojen kesyttämisyritykset. Lisäksi tulisi säätää erikseen, että luonnonvaraista eläintä on yleisesti ja erityisesti loukkaantuneen

eläimen hoidon yhteydessä käsiteltävä siten, että se ei tarpeettomasti kesyynny, jotta sen palauttaminen luontoon voisi olla mahdollista.

13 § Kielletty kohtelu

Pykälän ensimmäisessä momentissa on kirjoitusvirhe. Momentin toisen virkkeen tulisi olla: Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla tavalla.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Hallituksen esityksessä olisi syytä mainita laajemmin esimerkkejä kielletyistä kipua tuottavista toimenpiteistä. Tällaisia ovat esimerkiksi koiran ihopoimujen niiteillä kiinnittämien (esim. shar pei -rotu), lypsylehmillä karjanäyttelyissä käytettävä vedinkanavan / vetimen pään liimaus, jotta utare pysyy pulleana eikä tyhjene ennen eläimen esittelyä taikka hevosten jänteiden kylmä/kuumapoltto. On hyvä, että koirien kannuskynsien poiston kielto mainitaan yksiselitteisesti kiellettynä toimenpiteenä.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Viimeistään asetuksenantovaiheessa on syytä määritellä mikrosirun laittamiseen pieneläimille asetettavat kelpoisuusvaatimukset, samalla tulee huomioida tietojen kirjaamisoikeus viranomaisjärjestelmään ja siihen liittyvät PL 124 § säädökset. Mikrosirun laittaminen tulisi olla rajattu vain eläinlääkärin tehtäväksi tai mahdollisesti hyväksytyn koulutuksen suorittaneen henkilön tehtäväksi.

Eläinten hammashoito tulee rajata vain eläinlääkärien tehtäväksi. Hammas on elävää kudosta, jonka käsittely voi aiheuttaa eläimelle voimakasta kipua toimenpiteen aikana ja sen jälkeen. Kyky arvioida hampaiden sairauksia ja toteuttaa tarvittavia toimenpiteistä ja lääkityksiä on vain eläinlääkäreillä, joten mainittu rajaus on tarpeen eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Pikkuporsaiden kirurginen kastraatio tulisi kieltää muilta kuin eläinlääkäreiltä.

17 § Välineet, laitteet ja aineet

Perustelutekstiin olisi tarpeen sisällyttää konkreettisia esimerkkejä.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Kohta 3: termin sähköistetty parsivahti voisi korvata sanoilla ”naudan luonnollista virtsaamisasentoa estävä väline tai järjestely”, jolloin se kattaisi myös kaikenlaiset eläimen yläpuolelle asennetut kiinteät rakennelmat, joilla on tarkoitus estää eläimen normaali virtsaamisasento.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Erittäin hyvä muutos on, että eläinten olennaiset käyttäytymistarpeet tulisi ottaa huomioon eläinten hoidossa. Hyvää on myös, että sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennaltaehkäisy on otettu mukaan.

Perustelutekstin kolmanteen kappaleeseen olisi tarpeen lisätä sosiaalisiin suhteisiin ja sukupuolijakoon liittyen, että on huolehdittava, etteivät ryhmän naaraspuoliset eläimet lisäänny liian nuorina, yli-ikäisinä tai heikkokuntoisina. Pitopaikassa on täten oltava tosiasiallinen ja kokoaikainen mahdollisuus asianmukaiseen eläinten ryhmittelyyn.

Perusteluissa tulisi vahvemmin painottaa, että eläimellä oltava mahdollisuus tiettyjen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Lisäksi tulisi kirjoittaa auki, että niitä eläinlajeja, jotka ovat laumaeläimiä, tulisi myös pitää laumassa, ei yksinään tai vain yhden lajitoverin kanssa. Perusteluosassa tulisi ilmaista selkeästi, että laumaeläin tarvitsee laumaksi erityisesti lajitovereita, eikä esimerkiksi hevoselle riitä seuraksi kani tai lampaalle kana. Pahimmillaan erilajisesta pitopaikkatoverista saattaa olla eläimelle huomattavaa stressiä, jopa vaaraa.

Vastaavasti sellaiseen lajiin kuuluvien eläinten, jotka eivät ole laumaeläjiä, tulee saada lajityypillinen tila ja tapa elää. Näistä voidaan mainita esimerkkinä kissat tai isopandat.

Perusteluosan esimerkeissä riittävän liikunnansaannin arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota jatkuvasti häkissä tai pienessä tarhassa olevien eläinten liikunnantarpeen tyydyttämiseen. On metsästyskoiria, joita pidetään metsästyskauden ulkopuolella hyvin vähäisellä liikunnalla häkissä ja metsästyskauden alkaessa nämä rasittuvat kohtuuttomasti. Kohtuuttomia vaihteluja eläimen liikuttamisessa ei saisi olla, vaan eläimen liikuntamäärän muutokset olisi toteutettava vähitellen ja eläimen kunto huomioiden.

Perusteluista tulisi ilmetä selkeästi, että levon lisäksi eläimellä tulee olla mahdollisuus riittävään uneen. Nämä eivät ole yksi ja sama asia.

21 § Ruokinta ja juotto

On hyvä, että myös liiallinen ravinnonsaanti nostetaan esiin hyvinvointiongelmana.

Erittäin olennainen parannus on, että ehdotuksessa pääsääntönä on jatkuva veden saanti. On aivan eri asia saada laskennallista tarvetta vastaava vesimäärä kerralla juotavaksi kuin voida juoda astiasta tai juomalaitteesta haluamansa määrän juuri silloin kun haluaa. LSSAVIn näkemyksen mukaan poikkeukset jatkuvasta veden saannista tulisi sallia vain, jos ne ovat kokonaisuutena arvioiden kyseisten eläinten hyvinvointia parantavia.

Pikkuvasikoiden maitojuotto ämpäristä pitäisi epäfysiologisena kieltää, tästä olisi hyvä erikseen mainita pykäläkohtaisissa perusteluissa. Mikäli igluvasikoille säädettäisiin vapautus jatkuvasta vedensaannista, niille tulisi säätää pakolliseksi tiheämpi maitojuotto kuin 2 kertaa päivässä. Igluvasikoiden juottojuoman määrässä tulisi ottaa huomioon vasikan lisääntynyt energiantarve kylmässä.

Koirien vedensaannin vaatimus tulee olla yhteneväinen riippumatta siitä, onko omistaja ammattimainen eläintenpitäjä tai ei.

Valvonnan kannalta ongelmalliseksi muodostuvat hevostallit, joissa hevosia tarhataan. Useinkaan kaikkiin tallin tarhoihin ei ole järjestetty talviaikaista jatkuvaa vedensaantia. Luonnoksen perusteluissa mainitaan, että esimerkiksi lyhytaikaisen tarhauksen aikana juomaveden jatkuvaa saatavilla oloa ei ole tarpeen edellyttää. Sen sijaan tulisi edellyttää riittävää vedensaantia ulkonakin

myös niinä aikoina, kun vesi jäätyy. Valvonnan yhdenmukaisuuden vuoksi tarvitaan tarkennusta, mitä tarkoitetaan pysyvällä pitopaikalla, jossa vettä on oltava jatkuvasti saatavilla ja mitä tarkoitetaan lyhytaikaisella tarhauksella.

Hyvin jyrkkä vapaan vedensaannin vaatimus hevosten tarhoissa saattaa johtaa siihen, että hevosia ei talvella juurikaan tarhata, vaan niitä pidetään tallissa, jossa jatkuva vedensaanti on helpompi järjestää. Seurauksena saattaa olla, että hevosten ulkona pito vähenee ja hevosten tosiasiallinen hyvinvointi heikkenee hyvässä tarkoituksessa tehdyn sääntelyn seurauksena. Lainsäädännön muuttamisen taloudellisten vaikutusten arvioinnissa hevosten jatkuvan juomaveden vaatimuksen aiheuttamia kustannuksia hevostenpitäjille ei ole lainkaan arvioitu.

22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Pykälän 2. momentin kohdan 2 mukaan päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei koskisi vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä. Tämä on valvonnallisesti ongelmallista, koska vaikeasti tavoitettavan laitumen määrittely ei ole yksiselitteistä.

Usein vaikeapääsyinen paikka, kuten luonnonlaidun tai saari, on myös pitopaikkana riskialttiimpi kuin tavanomainen pitopaikka, lampola tai navetta. Heikkokuntoisia tai muuten korostettua tarkkailua vaativia eläimiä ei alun perinkään pitäisi viedä pitopaikkaan, jossa eläimen asianmukainen tarkastaminen on vaikeaa tai mahdotonta. Eläinten hyvinvointi ja asianmukainen hoito eivät saa olla riippuvaisia eläinten pitotavasta tai -paikasta.

Nykytekniikalla on mahdollista asentaa ainakin säänsuojan tai lisäruokintapaikan yhteyteen esimerkiksi akkukäyttöinen kameravalvonta tai valvoa eläimiä erilaisten laitteiden, kuten eläimiin kiinnitettävien tunnisteiden avulla. Valvontaa voidaan tehdä myös droneilla tai liiketunnistimilla. Ei voi olla sallittua aktiivisesti hylätä eläimiä luonnonlaitumille tai saariin, kun se muutoin on kiellettyä.

Valvonnassa tulee toistuvasti vastaan tilanteita, joissa saarilaitumilla tai maisemanhoidossa olevia eläimiä on kuollut nälkään tai laihtunut äärirajoille, kun niiden hyvinvointia ja saatavissa olevaa ravintoa ei ole seurattu riittävästi. Saarilaitumet tai vastaavat ovat usein erilaisten tukien (perinnebiotooppi yms.)

kannalta omistajalle edullisia. Näiden tukien saaminen ei saa tapahtua eläinten hyvinvoinnin kustannuksella

Niinpä esitetystä poikkeuksesta tulisikin luopua ja yksiselitteisesti säätää, että kaikki eläimet on tarkastettava päivittäin.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

On hyvä, että säädetään eläimen lopettamisesta tarvittaessa.

Pykälän 1 momentin kohdassa 2 tulisi levon lisäksi mainita uni.

Esityksessä ei ole määritelty, mitä toimintakyky ja elämänlaatu tarkoittavat. Eläimen hyväksyttävään toimintakykyyn ja elämänlaatuun tulisi kuulua, että se kykenee itse syömään ja juomaan, ulostamaan ja virtsaamaan, sekä liikkumaan lajilleen tyypillisen kohtuullisen matkan kipua tuntematta tai hengästymättä pahoin.

Sairaan eläimen juomaveden ja ravinnon saanti tulee varmistaa niin, että eläimellä on aina tarjolla vettä ja sille sopivaa ravintoa ilman, että sen tarvitsee kilpailla niistä terveiden eläinten kanssa.

On erittäin hyvä, että perusteluosassa on lause: ”Eläimen kipua ja kärsimystä ei tule pitkittää taloudellisista eikä sosiaalisista syistä”.

Perustelutekstissä tulisi käydä ilmi, että sairas eläin tarvitsee tavanomaista paremman tilan. Tässä tarkoituksessa tila pitäisi olla esimerkiksi paremmin kuivitettu, vedoton ja tarvittaessa lämpimämpi kuin tavanomainen pitopaikka.

25 § Eläinjalostus

Selkeämpi otsikko olisi eläinten lisääntyminen ja jalostus.

Eläinten vapaa lisääntyminen ei ole sananmukaisesti eläinjalostusta. Pykälässä jalostuksella tarkoitettaisiin tämän lisäksi myös sellaista ihmisen hoidossa olevien eläinten lisääntymistä, jolla ei ole selkeästi määriteltyä tavoitetta perimän tai ominaisuuksien suhteen. Tällaisesta toiminnasta voi olla kyse esimerkiksi silloin, kun tietyn, ihmisen hoidossa olevan eläinryhmän annetaan lisääntyä suunnittelemattomasti keskenään.

Yhdenvertaisuuden vuoksi lainsäädännön tulee olla yksiselitteisempää tai tarkkarajaisempaa. Valvonnan tehokkuuden kannalta olisi tarpeen kieltää asetuksella myös sellaisten rotujen jalostaminen, jotka eivät tuota terveitä yksilöitä.

Neljännen momentin sisältämä eläinten hallitsemattoman lisääntymisen kielto on hyvä lisäys. Muun muassa lihakarjoissa ja lammaslaumoissa samoin kuin koira- ja kissalaumoissa eläinten lisääntyminen ei välttämättä aina ole omistajan tai eläintenpitäjän hallinnassa. On tavallista, että naaraspuoliset eläimet tiinehtyvät ensimmäiseen kiimaan, ja toistuvat tiineydet kuluttavat emoa.

Suunnittelematon lisääntyminen johtaa sukurutsaisiin populaatioihin, joissa syntyvien jälkeläisten geneettinen terveys heikkenee. Tällaiseen hallitsemattomaan lisääntymiseen pitää voida puuttua eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella tulisi tarkemmin määritellä, miten jalostukseen voidaan käytännön valvonnassa puuttua.

Jalostuksen valvontaan tarvitaan lisää resursseja.

26 § Löytöeläimet

Pykälässä tulisi säätää myös löytöeläinten kuljetuksen järjestämisestä. Nykyisen oikeustilan epäselvyyksien vuoksi käytännöt vaihtelevat kunnittain. Löytöeläinten kuljetus ei pitäisi jäädä yksityisten kansalaisten ja polisiin varaan, vaan kuljetuksen järjestäminen tulisi säätää kuntien tai hyvinvointialueiden vastuulle.

Ilmoitusmenettelylle tulisi olla osoitettuna vastuuhenkilö. Hänen pitäisi pitää kirjaa säilytykseen saapuneista eläimistä, niiden säilytysajoista sekä tiedon julkaisemisesta yleisön nähtäville niin, että se voidaan tarvittaessa tarkastaa.

Kunnan oikeudesta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläin tulisi säätää täsmällisemmin, esimerkiksi siltä osin tuleeko asiasta tehdä valituskelpoinen päätös.

27 § Ulkopuolinen palveluntuottaja löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisessä

Pykälän 2 momentin sääntely täsmentää kiitettävästi talteenottopaikan ja kunnan välisen sopimuksen vaadittua sisältöä.

Pykälän 3 momentin sääntely on vaikeaselkoista.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Elätettäväksi ottamista ei tulisi sallia eläimelle annettavaa hoitoa varten määräämättömäksi ajaksi. Ensiavusta ja hoitoon toimittamisesta säädetään 29 §:ssä, joten siitä ei tulisi tässä pykälässä säätää ja 2 momentin 5 kohta tulisi näin ollen poistaa.

Eläintarhat täyttävät täysin riittävästi pysyvän tai pitkäaikaisen luonnonvaraisten eläinten elättämistarpeen. Sellaista tilannetta ei tule luoda, jossa luonnonvarainen eläin tarvitsisi pitkäaikaista elätettävänä olemista muualla kuin eläintarhassa.

29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Luonnonvaraisten eläinten pakolla ihmisen lähellä pitäminen aiheuttaa luonnonvaraisille eläimille tarpeetonta kärsimystä ja sen täytyy loppua. Eläintä ei saa saattaa sellaiseen tilaan, jossa sillä tosiasiallisesti ei ole enää mahdollisuutta selvitä luonnossa tai sitä ei voi muusta syystä vapauttaa luontoon. Eläintarhoilla on tärkeä rooli eläinten kantojen suojelussa ja kansalaisten kouluttamisessa, mutta luonnonvaraisten eläinten hoitoloilla ei tällaista tarkoitusta ole.

Valvonnan kannalta olisi oleellista, että luonnonvaraisten eläinten lyhytaikaisen hallussapidon kesto määritellään esitöissä tarkasti. Esimerkiksi 3 päivää tulisi riittää tarkkailuun ja hoitoon toimittamiseen.

Kansalaisia ei ole hyvä rohkaista perustamaan villieläinhoitoloita, koska heillä ei yleensä ole riittävää tietotaitoa villieläinten tarpeista. Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan voimakas kasvu ei ole toivottavaa. Näin ollen viittaus lain 61

§:ään tulisi poistaa ja 61 §:ssä tarkoitettu toiminta säätää luvanvaraiseksi. Ilmoituksenvaraisen toiminnan ennakkovalvonta ei ole mahdollista.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Pykälän 2 momentin kirjaus riittävän eläinten hoitajien määrästä tulisi siirtää pykälän 1 momenttiin ja koskea kaikkea eläinten pitoa ei vain ammattimaista tai muutoin laajamittaista eläintenpitoa. Eläinten hoitajien pätevyyttä ja hoitajien määrän riittävyydestä säädettäessä on tärkeä kiinnittää huomiota suuriin ja laajoihin eläinten pitopaikkoihin, joista on vastuussa vain yksi henkilö.

Investointitukien saamiseksi maatalousyrittäjältä vaaditaan koulutusta tai riittävää ammattitaitoa. Pykälän 2 momentin kirjauksen tulisi olla linjassa investointitukia koskevan lainsäädännön kanssa. (Maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 8.2 § ja valtioneuvoston asetus maatalouden rakennetuista (240/2015) 4 §)

31 § Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Eläintenpitäjä pitäisi velvoittaa huolehtimaan riittävästä tiedonvälityksestä sijaishoitajan tai lomittajan perehdyttämiseksi esimerkiksi kirjallisen omavalvonnan kuvauksen tai muun kirjallisen tiedon avulla. Pääasiallisessa pitopaikassa tulisi olla saatavilla tieto eläintenpitäjän kaikista pitopaikoista. Tällöin vältytään siltä, että osa eläimistä jäisi hoidotta.

Vedensaannin häiriöt ja niihin varautuminen pitäisi olla pykälässä erikseen mainittuna tulipalojen ja sähkökatkoksien rinnalla, sillä suurin osa viimeaikaisista yhteiskunnallisista häiriötilanteista on liittynyt jollakin tavalla vedensaantiin tai saastuneeseen veteen. Kaikilla tuotantoeläintiloilla tai muilla suurilla eläintenpitoyksiköillä pitäisi olla suunnitelma toimimisesta vedensaannin häiriötilanteissa.

Ammattimaisissa ja laajamittaisissa eläintenpitopaikoissa pitäisi olla varautumissuunnitelma yhteystietoineen eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömien laitteistojen, kuten lannanpoistojärjestelmän, ilmastoinnin,

rehunjakojärjestelmän tai lypsyrobotin rikkoutumisen, varalle. Näiltä eläintenpitopaikoilta pitäisi myös vaatia pelastussuunnitelma.

32 § Tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito

Velvoite esittää kirjanpito valvovalle viranomaiselle puuttuu luonnoksesta.

Turkiseläinten lääkityskirjanpito ei ole eläinten lääkitsemisestä annetun lain piirissä. Eläinten lääkitsemislakia sovelletaan tuotantoeläimistä vain elintarviketuotannossa oleviin eläimiin. Siksi tarvitaan edelleen velvoite esittää kirjanpito valvontaviranomaiselle, jotta turkiseläinten lääkityksiä voidaan valvoa.

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälässä tulisi säätää eläimen mahdollisuudesta lepoon ja uneen. Etenkin nuorten eläinten tarve uneen on tuotu esiin ehdotuksen 20 § perusteluissa, mutta sääntelyn olisi hyvä koskea johdonmukaisesti eläimen tarvetta sekä lepoon että uneen. Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 1.4 § mukaan samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtä aikaa makuulle. Nykyinen ehdotus vain yhtäaikaisesta levosta on liian suppea. Ehdotuksessa tulee säätää voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti.

Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 1.3 § mukaan eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä liikkua. Ehdotuksen mukaan liikkumisen sijaan eläimen tulisi vain saada vaihtaa asentoa vaikeuksitta, mikä on merkittävä heikennys eläimen hyvinvointiin.

Parteen kiinnitettynä ja porsitushäkissä eläin ei aina voi vaihtaa asentoa vaikeuksitta ja levätä luonnollisessa asennossa.

Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 4.1 §:n mukaan eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana. Ehdotetun pykälän 2 momentin ensimmäinen virke on erittäin merkittävä heikennys voimassa olevaan lainsäädäntöön. Eläinten pitopaikan puhtaanapidosta tulee säätää nykyistä lainsäädäntöä vastaavasti eli että eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana. Eläimen hyvinvoinnin kannalta

riittävä puhtaus on tulkinnanvarainen ilmaus ja vaarantaa yhdenmukaisen valvonnan.

Perustelujen mukaan pitopaikan puhtaanapidolle ja hygieenisyydelle asetettavat vaatimukset riippuisivat paitsi pidettävästä eläinlajista myös eläinten iästä ja terveydentilasta. Tämä perusteluissa esitetty väite on harhaanjohtava ja eläinten hyvinvoinnin kannalta erityisen haitallinen, sillä minkään eläimen ei tulisi joutua elämään omissa eritteissään.

Pitopaikan puhdistettavuuden arvioinnissa keskeistä on perustelujen mukaan se, voidaanko pitopaikka pitää sillä tavoin puhtaana ja hygieenisenä, että siinä pidettävien eläinten hyvinvointi ei vaarannu. Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 1.1 §:n mukaan eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että pitopaikassa voidaan ylläpitää puhtautta ja hyvää hygieniaa. Ehdotuksessa ei tule heikentää olemassa olevan lainsäädännön edellyttämiä vaatimuksia.

35 § Pitopaikan olosuhteet

voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 2.1 §:n mukaan eläimen pitopaikassa on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Ehdotetun pykälän 1 momentissa lämpötilan, ilmanlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava eläimille sopivia. Ehdotettu ilmaisu on tulkinnanvarainen ja siten merkittävä heikennys. Pykälässä tulisi säätää, että pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut ympäristöolosuhteet eivät saa vaarantaa eläimen terveyttä tai hyvinvointia.

Ulkona kasvatettavilla eläimillä täytyy olla riittävä säänsuoja epäsuotuisia sääoloja vastaan. Säänsuojassa tulee olla riittävästi kuivitettu ja muuten sopiva makuualue. Eläinten tulee tosiasiallisesti mahtua säänsuojaan yhtäaikaisesti, mikä edellyttää myös sosiaalisen arvojärjestyksen vaatimaa lisätilaa. Erityisesti naudoilla sopivan makuupaikan puute tarkoittaa olennaisen käyttäytymistarpeen estymistä, joka aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä.

Esitöissä voitaisiin kuvata, että riittäväksi suojaksi epäsuotuisia sääoloja vastaan voitaisiin katsoa se, että eläimet voidaan tosiasiallisesti ottaa sisätiloihin

pysyvästi tai pitkäaikaisesti silloin, kun sääolosuhteet ulkona sitä vaativat. Tämän tulisi koskea kaikkia saman ryhmän eläimiä, joihin epäsuotuiset sääolot vaikuttavat.

Hyvinvointilaissa tulee panna täytäntöön tuotantoeläindirektiivin (98/58/EY) liitteen kohdan 13 vaatimukset asianmukaisen varajärjestelmän olemassaolosta, hälytysjärjestelmästä ja sen testauksesta. Se, että pykälän 4 momentissa säädetään ainoastaan yhdestä mainitun direktiivin liitteen kohdan 13 vaatimuksesta, on epäjohdonmukaista.

36 § Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Ehdotuksessa esitetään erittäin merkittäviä heikennyksiä eläinten pitopaikan puhtaanapitoon verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön. Kun nykyään säädetään yksiselitteisesti, että eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana (eläinsuojeluasetus (396/1996) 4.1 §), jatkossa eläimen pitopaikassa olisi pidettävä vain riittävän puhtaana ja tämä riittävyyden taso voisi vielä riippua sekä eläimen lajista että sen iästä ja terveydentilasta. Eläinten pitopaikan puhtaanapidosta tulee säätää nykyistä lainsäädäntöä vastaavasti eli että eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana.

Myös eläinten olennaisiin käyttäytymistarpeisiin liittyvät syyt puhtaanpidolle tulisi mainita perusteluissa. Esimerkiksi nauta suosii kuivaa makuupaikkaa ja sika välttää koskemasta ulosteisiinsa sekä välttää likaista tonkimismateriaalia. Eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävä puhtaus on tulkinnanvarainen ilmaus ja vaarantaa yhdenmukaisen valvonnan. Riittävyyden tulkinnanvaraisuus aiheuttaisi myös olennaisia yhdenvertaisuusongelmia lainsäädännön valvonnassa. Näistä syistä sääntelyn tulisi olla voimassa olevan lainsäädännön mukaista. Lainsäädännön tarkoitus ei voi olla, että eläinten hyvinvointia heikennetään merkittävästi.

On hyvä, että esim. paloturvallisuus on otettava huomioon jo pitopaikan ja eläintenpidon suunnitteluvaiheessa. Eläinten hyvinvointia valvovalla viranomaisella tulisi olla mahdollisuus saada viipymättä rakennusvalvonta- tai pelastusviranomaisen lausunto pitopaikasta, jos eläinten pito tiloissa voi olla rakenteiden huonokuntoisuuden takia niille vaarallista.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Joillain eläimillä olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttäminen edellyttää keskeisesti laumakäyttäytymistä. Obligatoriset laumaeläimet (kuten hevonen, sika, lammas, vuohi) tulee pitää lajitoverien kanssa yhdessä. Pienin laumakoko on eläinlajikohtainen, mutta vähintään 2. Joitain eläimiä taas ei tule pitää laumassa, esim. kissoja. Tässäkin lajikohtainen käyttäytymistarve tulee täyttyä.

Lepopaikasta on säädetty useassa kohtaa. Olisi hyvä, että nämä säännökset koottaisiin yhteen pykälään.

Parsinavetan parressa, hevosen pilttuussa, emakoiden siemennys- ja porsitushäkeissä eläimen on vaikea levätä ja nukkua luonnollisessa asennossa.

Parsinavetan käytölle tulee säätää tarkka takaraja. Parsinavetoiden siirtymäajaksi tulisi säätää enintään 12 vuotta eli käyttö tulee päättää vuoteen 2035 mennessä.

Perusteluiden kirjaus ”Muiden kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta eläinten pito jatkuvasti kytkettynä kielletään viiden vuoden siirtymäajalla” ei ole riittävän täsmällinen ja jättää avoimeksi hiehojen kasvattamisen lihaksi pysyvästi kytkettyinä. Parempi ilmaus olisi lihantuotantotarkoituksessa kasvatettavat naudat.

Emakoiden pito porsitushäkeissä tulisi kieltää samalla siirtymäajalla kuin parsinavetoiden käyttö eli 2035 mennessä.

Pykälän 2 momentin kirjaus ”Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.” tulisi poistaa, sillä se ohjaa kiertämään lainsäädäntöä.

Pykälän 3 momentissa tulisi kirjata ”eläinten välisestä kilpailusta tai eläinliikenteestä aiheutuu…”

Tiineytyshäkkejä tulisi saada käyttää ainoastaan siementämiseen ja emakkoa tulisi saada pitää niissä vain siemennyspäivinä, mikä pitäisi olla todennettavissa kirjanpidossa.

Perusteluissa käytetty ilmaisu ”käyttöiän loppuun saakka” on ongelmallinen. Valvontaviranomaisia ei pitäisi velvoittaa ottamaan selvää eri eläintenpitorakennusten rakentamisvuosista tai niissä tehtyjen korjaustoimien ajankohdista. Tämä aiheuttaisi valvontaviranomaisille ylimääräistä hallinnollista taakkaa oman hallinnonalan ulkopuolella sekä vaarantaisi eläintenpitäjien yhdenvertaisen kohtelun. Selkeä vaatimus riittävällä siirtymäajalla ei olisi kohtuuton, vaan täsmentäisi tilanteen kaikille.

Hevosen pitäminen päästä kytkettynä pilttuussa tulee kieltää ilman siirtymäaikaa.

38 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Perusteluissa olisi hyvä mainita, että välineet ja rakenteet eläinten hoitoon ja tarkastamiseen on oltava mitoitettuja siten, että kaikki eläintenpitoyksikön eläimet voidaan tarkastaa ja tarvittaessa käsitellä tai hoitaa. Tämä on voitava tehdä sekä eläinten että hoitajien kannalta turvallisesti.

Tuotantoeläinten kyseessä ollen erilaiset käsittelyhäkit tai -aidat ovat oleellisia sekä yksittäisen eläimen kunnon arvioinnin ja hoidon kannalta, että myös koko eläinyksikön eläintautiturvallisuuden varmistamisen ja tutkimisen takia. Tiloissa olisi oltava riittävä varustus ja valaistus.

Nykysäädösten mukaan on oltava sairaskarsina ja eläin siirretään sinne tarvittaessa. Ehdotetun pykälän mukaan vain tarvittaessa pitäisi olla sairaskarsina. Ei ole perusteltua heikentää nykyistä oikeustilaa.

39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto

On hyvä, että pentujen tuonnille on määritelty ikäraja. Tämä ei kuitenkaan estä aikuisten rescue-koirien tuontia. Kaiken ikäisten eläinten massatuonti tulisi kieltää. Alle 6 kk ikäisten pentujen myynnille asetettu 2 kk aikaraja on liian lyhyt. Se voisi olla esimerkiksi 3 kk. Vain terveitä eläimiä tulisi saada tuoda maahan myytäväksi. Jos eläimellä on säännöllinen jatkuva lääkitys, sitä ei pitäisi saada tuoda myyntiin. Tuontieläinten sairaudet ovat hyvinvointiongelma eläimelle, mutta myös tautiriski muille eläimille ja ihmisille.

Ehdotukset alle kuuden kuukauden ikäisten koiran – ja kissanpentujen tuontikiellosta myyntitarkoituksessa sekä vaatimukset myynti-ilmoituksille ovat erittäin kannatettavia. Niiden valvonnasta tulisi kuitenkin pikaisesti säätää tarkemmin: kuka valvoo ja miten. Valitettavasti näiden uusien säännösten valvonta ei nykyisillä virkaeläinlääkäriresursseilla ole juurikaan mahdollista.

40 § Koirien ja kissojen myynti-ilmoitus

On hyvä, että myynti-ilmoituksen sisällöstä säädetään. Tämän pykälän valvonta tulee vaatimaan lisäresurssia valvontaan.

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Pykälän sisältö on hyvä ja tarpeellinen. Kun asiasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella, sisällön tarkentaminen myöhemmin on helpompaa.

42 § Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset

Pykälässä tulisi määritellä tuleeko eläinten myyntipaikoilla olla eläintenpitäjärekisteriin rekisteröity pitopaikkatunnus. Liikkuva kauppa tulisi määritellä.

44 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäjän pätevyys

1 momenttiin tulisi lisätä: Kun järjestäjänä on oikeushenkilö, tulee järjestäjän nimetä eläinten hyvinvoinnista vastaava henkilö.

Kun kilpailun järjestäjänä on oikeushenkilö, tulisi kilpailutoiminnasta vastaavana olla luonnollinen henkilö, johon pätevyysvaatimus kohdistuu. Pätevyyden määrittelyn kannalta asetuksenantovaltuus on perusteltu, koska pelkästään lain kirjauksen perusteella oikeustila olisi valvonnan kannalta hyvin epämääräinen.

45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Pykälän 2 momentissa sanotaan: ”Järjestäjän on kiellettävä eläinten hyvinvointimääräysten vastainen kohtelu ja tarvittaessa kiellettävä eläimen kilpailuttajaa tai näytteille asettajaa käyttämästä eläintä kilpailussa tai näyttelyssä”. Pykälässä julkista valtaa siirretään kilpailun järjestäjälle. Saman momentin viimeisessä lauseessa velvoitetaan poliisia antamaan virka-apua kilpailun tai näyttelyn järjestäjälle. Virka-avun tulisi pysyä pääsääntöisesti viranomaisten välisenä apuna.

Hallituksen esityksen perusteluissa on perusteltu kilpailueläinlääkärin viranomaisen toimivallan poistamista PL 124 § mukaisuudella, mutta nyt tosiasiallisesti toimivalta siirretään kilpailueläinlääkäriltä järjestäjälle, jolloin tilanne ei edelleenkään ole PL 124 § mukainen. Tulisi arvioida, pitäisikö kilpailueläinlääkärien kuitenkin olla se taho, jolle PL 124 mukaisesti julkinen hallintotehtävä eläinkilpailuissa annettaisiin. Tässä yhteydessä tulisi myös selvittää, olisiko kilpailueläinlääkärien tarpeen olla Ruokaviraston palveluksessa tehtävää suorittaessaan Ruotsin mallia vastaavalla tavalla. Selvennystä vaatii myös se, tuleeko tämän pykälän 2. momentin kiellosta tehdä hallintopäätös.

Yksityisoikeudellisesti kilpailunjärjestäjällä on toimivalta valvoa omien sääntöjensä ja sopimusten noudattamista. Pykälässä voisi myös säätää kilpailunjärjestäjän velvollisuudesta kirjata sääntöihinsä menettelytavat eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta, näiden tulisi sisältää kilpailunjärjestäjän oikeus estää eläintä kilpailemasta. Lisäksi kilpailunjärjestäjälle tulee kirjata velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta valvontaviranomaiselle.

Poliisin antama virka-apu yksityiselle edellyttää, että se on välttämätöntä tämän laillisiin oikeuksiin pääsemiseksi ja oikeuden loukkaus on ilmeinen. Virka-avun antamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksityistä estetään pääsemästä oikeuksiinsa ja oikeuksiin pääseminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä. (Poliisilaki 9. luku 1.2 §). Lain perusteella poliisilla on velvollisuus antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, jos laissa näin säädetään: Poliisin on annettava pyynnöstä muulle viranomaiselle virka-apua, jos niin erikseen säädetään. Poliisin on annettava virka-apua muulle viranomaiselle myös laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi, jos virka-apua pyytävää viranomaista estetään suorittamasta virkatehtäviään. (Poliisilaki 9. luku 1.1 §).

Poliisin virka-avusta säätäminen tässä yhteydessä on ilmeisen tarpeetonta, koska poliisi on toimivaltainen eläinsuojeluviranomainen ja siten velvollinen toimimaan eläinsuojeluasiassa saatuaan asiaan liittyvän ilmoituksen.

3 momentin asetuksenantovaltuutuksessa tulisi lisäksi säätää, että asetuksella voidaan tarkemmin määritellä, minkälaisiin kilpailuihin tarvitaan eläinlääkäri.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Perusteluissa jää edelleen epäselväksi, mitkä ovat sellaisia kilpailuja, joista ilmoitus tulee tehdä. Valvonnan kannalta olisi parempi, että yksiselitteisesti säädettäisiin, minkälaisista kilpailuista ilmoitus olisi tehtävä. Ilmoitettavien kilpailujen tarkempi määrittely on tärkeää yhdenvertaisuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi.

Aluehallintovirastoissa ilmoitustenvaraisten eläinkilpailuilmoitusten vastaanotto ja käsittely aiheuttavat lisätyötä, mikä tulee huomioida resurssoinnissa. Varsinkin lain voimaantullessa menettely aiheuttaa tarvetta myös ohjaukselle ja neuvonnalle ja se tulee vaatimaan myös lisäresurssia. Kuten perusteluissa on mainittu, kilpailuja on hyvin paljon ja neuvontatarve tulee olemaan lain voimaantulon myötä merkittävä. Resurssia pitää olla myös, koska 48 § mukaan aluehallintovirasto voi tarvittaessa määrätä kilpailueläinlääkärin eläinkilpailuun. Tätä arviointia ei voi tosiasiallisesti tehdä, jos siihen ei ole olemassa resurssia. Edelleen tällä hetkellä aluehallintovirastoilla ei ole olemassa sähköistä ilmoituskanavaa vaan ilmoituksen antaminen tulisi tehdä kirjallisesti, myös aluehallintoviraston internetsivujen ohjeistus ja käytännöt ilmoitusmenettelyjen suhteen tulee järjestää. Valtakunnallisten keskusjärjestöjen (Hippos, SRL, Kennelliitto) kanssa tulee myös käydä läpi käytännöt, kunkin aluehallintoviraston alueen kilpailujen ilmoittamisesta erikseen, koska kukin avi on itsenäinen viranomainen ja yhteistä ilmoituskanavaa tai käytäntöä ei ole. Myös ilmoituksenvaraisten eläinkilpailujen ilmoittamisen valvontaan ja itse kilpailujen valvontaan vaaditaan resurssia.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Ilmoituksen tulee sisältää kilpailujen päivämäärät ja sijainnit. Esitetyssä muodossa säädettynä ilmoitusvelvollisuus vain lisää hallinnollista taakkaa järjestäjille ja viranomaisille ilman valvonnan kannalta oleellisen lisätiedon saamista.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Kilpailueläinlääkärin roolin selkeyttäminen PL 124 § huomioiden on lähtökohtaisesti hyvä ja perusteltu lähtökohta. Perusteluissa kuitenkin esitetään, että valvontaviranomaiset kohdistaisivat enemmän valvontaa eläinkilpailuihin. Nykyisillä resursseilla tämä on mahdotonta, koska sekä kunnassa että aluehallintovirastoissa resurssit eivät riitä edes nykyisten tehtävien hoitamiseen. Uudet vaatimukset tulee huomioida valvontaviranomaisten resursseissa.

Laissa tulee säätää kilpailueläinlääkärille nykyistä toimenkuvaa vastaavat oikeudet toimia kilpailuissa eläinsuojeluviranomaisena ja vastata eläinten hyvinvoinnista itsenäisesti. Esitetyssä muodossa eläinten hyvinvointi vaarantuu, koska siirrettäessä asia eläinsuojeluviranomaisen käsittelyyn, menetetään mahdollisuus turvata eläinten hyvinvointi välittömästi kilpailutilanteessa. Lain rikkomisesta tulisi kuitenkin tarvittaessa ilmoittaa valvontaviranomaiselle.

Kirjaus eläinlääketieteen opiskelijan toimimisesta kilpailueläinlääkärin sijaisena on epätäsmällinen ja tarpeeton. Koska on tarpeen säätää, että kilpailueläinlääkäri käyttää lailla annettavaa PL 124 § mukaista toimivaltaa, tulee kilpailueläinlääkärin olla suomessa laillistettu eläinlääkäri.

49 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailujen järjestäjän kirjaamisvelvollisuus

Laaja-alaisesta kirjaamisvelvollisuudesta säätämiseen tulee suhtautua kriittisesti. Perusteluista ei käy ilmi, miksi tästä on tarpeen säätää ja kenellä on oikeus kyseisiin tietoihin. Valvonnan resursseja ei tule kohdentaa hyvinvoinnin valvonnasta tehtyjen kirjausten valvontaan. Mikäli tietojen keruun tarkoituksena on saada tilastollista tietoa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista seikoista, vuosi on liian lyhyt aika.

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Myös luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan pitäisi olla luvanvaraista. Luonnonvaraisten eläinten hoito vaatii erityisosaamista ja tilojen tulee olla toimintaan soveltuvat.

Kiertävät eläinnäyttelyt tulisi kieltää. Kiertävissä eläinnäyttelyissä eläinten jatkuva kuljettaminen aiheuttaa niille jatkuvaa tarpeetonta kärsimystä, eläimet viettävät pääosan elämästään vain kuljetukseen soveltuvissa pitopaikoissa, kuten pienissä häkeissä, eläinten pitopaikan olosuhteet etenkin lämpötilan osalta voivat muuttua jatkuvasti, mikä on erityisesti pienille eläimille haitallista.

51 § Eläintarhan eräät tehtävät

On hyvä, että eläintarhadirektiivin mukaiset vaatimukset tuodaan kansalliseen lainsäädäntöön siten, että kaikkia velvoitteita tulee noudattaa. Perusteluista tulisi käydä ilmi se, että eläintarhan velvoitteiden täyttymistä voidaan arvioida riittävän pitkällä aikajänteellä. Tyypillisesti tutkimusprojektit, joihin eläintarhat osallistuvat, ovat pitkäkestoisia ja vaativat paljon resursseja.

55 § Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Pysyvän eläinnäyttelyn valvonta pitäisi säätää kunnallisen viranomaisen tehtäväksi. Valvonnan tehokkuuden kannalta säännöllinen valvonta olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa lähellä sijaitsevan paikallisviranomaisen toimesta. Aluehallintoviraston rooli olisi myöntää lupa tai luvan muutos ja tehdä tarkastus, jos kunnallisen viranomaisen suorittamassa valvonnassa havaitaan luvan ehtojen laiminlyönti, jonka vuoksi harkitaan luvan muuttamista tai peruuttamista.

ESL 39.2 §:n nojalla voimassa olevan lainsäädännön puitteissa paikallisviranomaiset ovat voineet valvoa luvanvaraista eläintenpitoa. Kuitenkin ESL 20 b.3 §:n mukaan Aluehallintoviraston on valvottava lupaehtojen noudattamista säännöllisin tarkastuksin. Tästä on aiheutunut epäselvyyttä

kentällä ja epäyhdenmukaista valvontakäytäntöä. Ehdotetun lain 55 ja 78 §:n nojalla tämä asetelma jäisi yhtä epäselväksi.

Aluehallintovirastoilla ei ole resursseja tehokkaasti valvoa luvanvaraista eläintenpitoa muuten kuin luvan käsittelyn yhteydessä. Jotta luvanvaraista eläintenpitoa voidaan valvoa, tulee niiden valvonnan oikeudesta säätää myös paikallisviranomaisille.

56 § Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset

Pykälän ensimmäinen momentti on epäselvä ja ei tuo lisäarvoa toisen momentin sisältöön.

On tulkinnanvaraista, viittaako toisen momentin ”merkittävästi” sekä eläinlajien lisäämiseen että eläinmäärän kasvattamiseen vai vain jäljempään. Tämä pitäisi selventää.

Selkärankaisten eläinlajien lisääminen (jo yksi laji lisää) tulee olla luvan tai sen täydentämisen hakemista edellyttävä asia.

57 § Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Viittaus kumottuun lakiin. Pitäisi olla laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021).

58 § Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Viittaus kumottuun lakiin. Pitäisi olla laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021).

Perusteluista ei käy ilmi, miksi vain mainittujen tuotantoeläiminä pidettävien lajien (kuusipeura, biisoni, villisika, strutsi, viiriäinen, helmikana, fasaani, peltopyy, heinäsorsa) pitäjien on ilmoitettava pätevyydestä, mutta ei muiden?

Pätevyyden määrittelemisen osalta tulisi säätää asetuksenantovaltuudesta.

Pykälän otsikko on epäjohdonmukainen ja ristiriidassa pykälän sisällön ja luonnonvaraisen eläimen määritelmän kanssa. Oikeampi otsikko olisi esimerkiksi tiettyjen eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus.

59 § Broilerikasvattamot

Viittaus kumottuun lakiin. Voimassa olevassa eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa ei ole vastaavaa sääntelyä, joten pykälässä tulee säätää luettelon pitämisestä ilman viittausta.

2. momentin 2 kohdassa mainittu rotu tai hybridi tulisi eläintenpitäjän tietää.

On hyvä, että jatkossa tulisi kirjata erikseen lopetettujen ja kuolleena löydettyjen broilereiden lukumäärät. Siten on valvonnassa mahdollista saada käsitystä lopetuskynnyksestä tilalla. Perustelutekstissä asia on kuitenkin ilmaistu sekavasti ja siitä voi saada käsityksen, että kirjanpito itsestään kuolleista ja lopetetuista yhteensä riittäisi.

60 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Olisi toivottavaa, että jatkossa kaikki ilmoituksenvaraisen toiminnan ilmoitukset tulisivat eläintenpitäjärekisterin kautta. Tämä edellyttäisi myös, että ko. rekisteristä olisi mahdollista saada aluehallintoviraston tarvitsemia tietoja kuten esimerkiksi kuukausittain saapuneet uudet ilmoitukset.

61 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

On hyvä, että luonnonvaraisten eläinten hoitolat ovat jatkossa säännöllisen valvonnan piirissä. Luonnonvaraisten eläinten hoito vaatii erityistä osaamista ja perehtyneisyyttä minkä vuoksi sen tulisi olla luvanvaraista toimintaa. Lisäksi tilojen soveltuvuus tulisi ennalta tarkastaa lupamenettelyssä.

Kirjaus ”hoidon päätyttyä” avaa oven sille, että eläimen hoito ei koskaan pääty ja siten eläintä voitaisiin pitää määrämätön aika hoitolassa, jopa sen koko

elinikä. Tällaisia elinikäisessä hoidossa olevia eläimiä voisivat olla esimerkiksi vakavasti loukkaantuneet eläimet, jotka eläinlääketieteellisesti voidaan pitää elossa, mutta niiden luontoon vapauttaminen ei koskaan onnistu. Tällaisten eläinten pitäminen luonnonvaraisten eläinten hoitolassa ei tulisi olla mahdollista.

63 § Luettelon pitäminen

Toiminnanharjoittajilta olisi vaadittava toimintaan nähden riittävää kirjanpitoa. Esimerkiksi ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavilla tulisi olla yksilökohtainen kirjanpito eläimistä ja niiden eläinlääketieteellisestä hoidosta.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajilta tulisi vaatia yksilökohtainen kirjanpito eläimen löytöpaikasta, tulopäivästä ja -syystä, eläimen saamasta eläinlääketieteellisestä hoidosta sekä tieto eläimen palauttamisesta luontoon, toimittamisesta eläintarhaan tai kuolemasta.

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Kuolemaa ei ole määritelty, eikä aikamäärettä välittömästi, joten lopetusmenetelmää, joka johtaa tai ei johda välittömästi eläimen kuolemaan ei ole määritelty.

Kaulan katkaisu tai niskamurto tulisi olla sallittu menetelmä pienikokoisen siipikarjan lopettamisessa. Eläimen erikseen tainnuttaminen jollain esineellä ennen lopetusta voi aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä eläimelle.

Poronhoitajaa ei ole määritelty. Jos kyseessä on poronhoitolain (848/1990) 4 §:ssä tarkoitettu poronomistaja, tulisi viitata tähän ja muuttaa 4 momentin termi poronomistajaksi, jotta se on linjassa em. säädöksen kanssa.

Jahdit, joissa tarhattuja lintuja vapautetaan kerralla suuria määriä, ajetaan ajoketjulla ilmaan ja ammutaan, tulisi kieltää.

65 § Eläinten teurastus

On hyvä, että uskonnollisistakaan syistä ei saa enää aloittaa verenlaskua samaan aikaan tainnuttamisen kanssa.

Siipikarjalla kaulan katkaisu nopeasti terävällä aseella tulisi olla sallittua yksityistalouksissa, sillä eläimen tainnuttaminen ennen lopettamista voi aiheuttaa eläimille enemmän kärsimystä kuin kaulan katkaisu.

71 § Ruokavirasto

Päällekkäisyyden välttämiseksi Ruokaviraston toimivalta eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvojana tulisi rajata teurastamoissa ja rajanylityspaikoilla tapahtuvaan valvontaan. Muilta osin Ruokaviraston tulisi keskittyä eläinten hyvinvoinnin valvonnan suunnitteluun, ohjaamiseen ja kehittämiseen.

Etenkin uuden lain voimaan tullessa on merkittävä tarve käytännön valvontatyön ohjaamiselle ja linjausten tekemiselle, jotta lain toimeenpano on yhdenmukaista koko maassa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että Ruokavirasto valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista yksittäistapauksissa.

Kohdassa 3 puuttuu verbi. Siinä tulisi olla valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;

Ruokaviraston toimivalta ammattipätevyyden arvioimisessa tulisi laajentaa koskemaan sekä ulkomailla että kotimaassa hankittua pätevyyttä.

72 § Aluehallintovirasto

LSSAVI katsoo, että pykälän 1 momentin sanamuoto on hyvä. Myös 2 momentin 4 kohdan muotoilu on osuva ja antaa aluehallintovirastolle laajat mahdollisuudet ohjata ja tukea paikallisviranomaisia sen lisäksi, että aluehallintovirasto voi ottaa tapauksia hoitaakseen. Kriittisten eläinsuojelutapausten hoitamisesta on perustelutekstissä ohjeistettu hyvin ja perusteellisesti.

Tilanteissa, joissa paikallisviranomaisista ei löydy esteetöntä käsittelijää eläinsuojeluasialle, asiassa tulisi voida pyytää asian siirtoa aluehallintoviraston

käsiteltäväksi. Esimerkiksi, jos valvontaeläinlääkäri joutuisi antamaan kunnalle määräyksen löytöeläinten hoidon riittävästä ja asianmukaisesta järjestämisestä.

73 § Tulli

Pykälästä puuttuu tuonti Suomeen kolmannesta maasta. Se tulisi lisätä pykälään.

74 § Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojelu-valvontaa hoitava viranhaltija

Kunnaneläinlääkärin toimivaltaa ei voida rajata ainoastaan kunnan alueelle. Tässä tulisi käyttää termiä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue. Lisäksi olisi tärkeää säätää, että on mahdollista sopia ympäristöterveydenhuollon valvonnan järjestämisestä usean valvontayksikön alueella. Tällä saavutettaisiin mm. synergiaetuja, työturvallisuuden lisääntymistä sekä mahdollistettaisiin valvojien syvempi perehtyminen esimerkiksi eri eläinlajien hyvinvointiongelmiin.

Terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan rooli eläinten hyvinvoinnin valvonnassa on syytä säilyttää. Tämä on tarpeen jo nyt niukkojen valvontaeläinlääkäriresurssien takia. Osittain on saatavissa myös synergiaetua, etenkin asumisterveysasioissa. Terveydensuojeluvalvontaa hoitavien viranhaltijoiden tekemä eläinten hyvinvoinnin valvonta tulisi korvata valtion varoista. Tällä hetkellä näiden viranhaltijoiden työpanoksen käyttäminen eläinten hyvinvoinnin valvontaan ei ole kunnalle kannattavaa.

75 § Poliisi

Poliisin rooli eläinten hyvinvoinnin valvonnassa on tärkeää säilyttää. Paikoin poliisi on virka-ajan ulkopuolella ainoa eläinten hyvinvointia valvova viranomainen. Sen vuoksi poliisin osaamista eläinten hyvinvoinnin valvonnassa olisi tarpeen kehittää.

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

Neuvontavelvoite tulee rajata eläinten hyvinvointia parantaviin toimenpiteisiin lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti. Kaikilla toimivaltaisilla eläinten hyvinvointia valvovilla viranomaisilla ei ole tietotaitoa yksityiskohtaiseen neuvontaan eläintenpidosta, eikä sitä pidä vaatia. Tuotannollinen terveydenhuolto ja muu konsultointi on pidettävä erillään säädöstenmukaisuuden valvonnasta.

Neuvontavelvoitetta tulisi supistaa sisällöllisesti ja kohdistaa vain viranomaisiin, joilla on eläinlääketieteellinen koulutus.

77 § Valvontasuunnitelmat

Valvontasuunnitelmaa on edellytettävä myös kunnalliselta viranomaiselta. Jotta valvontaan vaadittavaa resurssitarvetta voidaan arvioida, on tiedettävä esimerkiksi, kuinka paljon erilaisia valvontakohteita yksikössä on ja kuinka tiheästi niitä valvotaan.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto

Otsikossa on virheellisesti tavuviiva.

Pykälän 2. momentin 13 kohta on uusi. Toimijan aloitteesta tehtävä tarkastus tulee rajata broilerien pitopaikkojen tarkastamiseen kasvatustiheyden nostamiseksi tai muihin vastaaviin säädösperusteisiin tarkastuksiin.

Yleistä velvoitetta tehdä asianosaisen pyynnöstä valvontaa ei voida säätää. Valvonnan tulee olla lähtökohtaisesti ennalta ilmoittamatonta, jotta se antaa oikean kuvan eläinten hyvinvoinnista satunnaisena päivänä eikä parhaasta mahdollisesta tilanteesta, kun valvontaan on osattu varautua. Viranomaisilla ei ole resursseja tehdä tällaista tilausvalvontaa.

Hyvinvointilakiin tulee säätää viranomaisen nimenomainen oikeus ottaa kuvia ja tallentaa mediatiedostoja (mm. ääntä ja videota) tarkastuksen yhteydessä tai asian selvittämiseksi. Muussa lainsäädännössä mm. ympäristönsuojelulaissa on säädetty vastaavasti.

On hyvä, että eläintenpitokiellon noudattamista voidaan jatkossa valvoa ilman epäilyä eläinten hyvinvoinnin vaarantumisesta. Tosiasiallisesti tämä lisää valvonnan resurssitarvetta.

Perusteluiden viimeisessä kappaleessa viitataan virheellisesti 81 §:ään puhuttaessa tarkastuksessa käytettävistä avustajista, kun luonnoksessa avustajista säädettäisiin 82 §:ssä.

57 §:n mukaisen ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta ilman epäilyä tulee säätää sallituksi, joten se pitäisi olla tässä listassa.

78.5 §:ssä sääntelyn vuoksi olisi tärkeää, että 2. momentin valvonnasta myös pysyväisluontoiseen asumiseen käytettävissä tiloissa säädetään selkeästi.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Kameravalvonnan mahdollisuus on hyvä asia. Tallenteiden läpikäynti vie tarkastuseläinlääkärin resursseja. Perustelutekstissä olisi hyvä lukea, että tallenteiden perusteella on mahdollista käyttää hallintopakkokeinoja.

80 § Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisen tulisi myös tarvittaessa saada yksityiseltä eläinlääkäriltä eläintä koskevia hoitotietoja.

Valvontaviranomaisella tulisi olla oikeus saada tietoonsa pitopaikan eläinten lääkitystietoja ja muita mahdollisia dokumentteja, kuten tuonti/vientidokumentteja, koko eläimen elinajalta.

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeuden tulisi valvontatilanteessa kattaa myös kansallisen terveydenhuolto-ohjelman tietojärjestelmässä (NASEVA, SIKAVA, mahdolliset muut vastaavat järjestelmät) olevat tiedot, yksittäisen eläimen sekä tarvittaessa koko eläintenpitoyksikön tietojen osalta. Myös elinkeinon hallussa oleviin oleellisiin eläinten tuotantotietoihin, kuten maidon laatu- ja pitoisuustiedot, sekä lihantarkastustiedot, tulisi olla pääsy. Viranomaisen olisi saatava tiedot kansallisesta eläinten terveydenhuoltojärjestelmästä viivytyksettä.

Eläinten pitoyksikköjen koon kasvaessa ja digitalisoituessa jatkossa kotieläintilojen lääkekirjanpito- ja tuotantotieto on yhä kasvavassa määrin pelkästään sähköisissä järjestelmissä. Kyseisiä tietoja ei välttämättä ole missään muussa muodossa olemassa, joten digitaaliseen aineistoon pääsyn järjestäminen on valvonnan kannalta oleellisen tärkeätä.

81 § Läsnäolo-oikeus

On hyvä, että säädetään opiskelijan läsnäolo-oikeudesta.

Läsnäolo-oikeuden ei tulisi Ruokaviraston osalta koskea pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuja tiloja. Silloin kun Ruokavirasto on läsnä tarkastuksilla, tulisi valvovalle viranomaiselle ja tarkastuksen kohteelle olla Ruokaviraston rooli selvillä.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

On tärkeää, että viranomaiselle on säädetty mahdollisuus käyttää asiantuntijaa ja avustajaa. Pykälässä tulisi säätää selkeämmin, myös avustajan käyttämisestä päätösten täytäntöönpanossa.

Perusteluissa tulisi painottaa, että avustajan käytöllä ei voida korvata poliisin antamaa virka-apua, mutta avustajaa tulisi saada käyttää työturvallisuuden parantamiseksi.

83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Tarkastusmenettelyssä ja kuulemisessa viitataan hallintolain vastaaviin säännöksiin. Hallintolain tarkoittama kuuleminen tulee suorittaa kirjallisesti, ellei se ole HL 37.2 §:ssä tarkoitetulla tavalla asianosaisen pyyntö.

Viranomaislähtöinen suullinen kuuleminen on eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa usein tarkoituksenmukaista ja siksi siitä tulisi säätää nimenomaisesti hallintolakiin viittaamisen sijaan. Kirjallisen kuulemisen aiheuttama viive voi olennaisesti vaarantaa eläinten hyvinvoinnin toteutumisen.

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO 2015:88 ja KHO 2015:89) ohjauksen perusteella eläinten hyvinvointitapauksissa suullinen kuuleminen on perusteltua. Eläinten hyvinvointilaki on erityislaki hallintolakiin nähden ja niistä asioista, joista ei ole hyvinvointilaissa nimenomaisesti säädetty sovelletaan täydentävästi hallintolain sääntelyä. Suullisesta kuulemisesta säätäminen on tarkoituksenmukaista ja hyvinvointilain tarkoitusta edistävä menettelytapa.

Asianosaisen ennakollisen oikeusturvan kannalta on merkittävä heikennys, että tilanteissa, joissa olisi mahdollisuus kuulla asianosaista suullisesti, päädyttäisiin olemaan kuulematta lainkaan.

Kuulemispoikkeus ei kata eläimen myyntiä, muuta luovuttamista tai lopettamista muissa tilanteissa kuin silloin, kun eläimen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan (98.3 §). Kuulemispoikkeuksen puuttuminen heikentää erityisesti pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten kuten jyrsijöiden tai matelijoiden hyvinvointia tilanteissa, joissa viranomainen joutuu järjestämään näille pitkäaikaisesti hoitoa tiloissa, jotka eivät ole nimenomaisesti näille eläinlajeille suunniteltuja, kun omistajaa ei tavoiteta.

85 § Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista

Esitetyn lisäksi tulisi säätää, että eläinten pitäjä on velvollinen avustamaan tarvittaessa myös päätöksen täytäntöönpanossa.

87 § Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viranomaiselle velvollisuus viipymättä ilmoittaa asianosaisen muutosta. Tällainen vaatimus on käytännössä mahdoton täyttää ja siirtää tarpeettomasti resursseja eläinten hyvinvoinnin valvonnasta ihmisten asuinpaikan valvontaan. Tämän sijaan pykälässä tulisi säätää, että valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asianosaisen muuttamisesta toisen viranomaisen alueelle ja antaa tälle asiaan liittyviä tietoja.

Pykälän 2 momentissa rajoitetaan Ruokaviraston ilmoitusoikeutta koskemaan ainoastaan teuraseläimiä toimittavia eläintenpitäjiä. Ilmoitusoikeuden tulisi

koskea kaikkia eläimiä. Viranomaisyhteistyön tehostamiseksi ja sitä kautta valvonnan tehostamiseksi viranomaisten välinen tiedonanto tulee olla vapaata.

Mikäli 3 momentissa tarkoitetaan tietojen ilmoittamisella Ruokaviraston määräämällä tavalla keskeneräisiä sähköisiä järjestelmiä, tulee huomioida näiden aiheuttama hallinnollinen lisätaakka ja kustannukset. Ruokaviraston tulee välttää tarpeettoman hallinnollisen kuorman aiheuttamista, jotta valvontaresurssi on käytettävissä käytännön valvontatyöhön. Tämän pykälän tarkoittama ilmoittaminen on valvontaviranomaisille uusi tehtävä, aikaisemmin ilmoittaminen ja raportointi on tehty aluehallintoviraston sihteerien toimesta. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että raportointiin käytettävä työresurssi ei rajoita valvonnan toteuttamista.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Sääntely on oikeasuuntaista.

Listaan tahoista, joilla on velvollisuus ilmoittaa, tulisi lisätä seuraavat: maaseutu-, ympäristö-, rakennusvalvonta- ja työsuojeluviranomainen, ELY-keskus, valtakunnallisten terveydenhuoltojärjestelmien ylläpitäjät, teurastamot, meijerit, munanpakkaamot ja eläinvälittäjät.

90 § Virka-apu

Poliisin antama virka-apu eläinten hyvinvointia koskevassa asiassa tulisi olla maksutonta.

91 § Ilmoitusvelvollisuus poliisille

Ilmoitusvelvollisuuden ei tule olla harkinnanvarainen. Harkinnanvaraisuus ilmoittamisessa johtaa yhdenvertaisuusongelmaan ja lisää kitkaa asianosaisen ja viranomaisen välillä.

92 § Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointimääräysten vastaisen menettelyn johdosta

Kehotus on uusi toimenpide. Kehottaminen voi joissain tilanteissa tehostaa valvontaa, mutta sitä tulee käyttää harkiten, ettei samalla loukata asianosaisen perusoikeuksia. Kehotus tulisi rajata sellaisiin tilanteisiin, joissa asianosainen ei vastusta kehotusta. Laiminlyönnin korjaamisen viivästyminen ei saisi aiheuttaisi haittaa eläinten hyvinvoinnille ja lisäksi laiminlyönnin tulisi olla sellainen, että se on korjattavissa tarkastuksen aikana tai laiminlyönnin korjaaminen on todennettavissa tarkastuksen jälkeen ilman uusintatarkastusta, esimerkiksi kuvalla tai asiakirjatarkastuksena. Tällöin ei jouduta antamaan kehotukselle määräaikaa, kirjaus kehotuksesta voidaan tehdä tarkastuskertomukseen eikä asianosaisen kotirauhaa jouduta häiritsemään uusintatarkastuksella.

Perusteluissa väitetään virheellisesti, että kaikki eläinten hyvinvoinnin valvonta, joka sisältää myös suunnitelmallisen, ilman epäilyä tehtävän valvonnan olisi lähtökohtaisesti luonteeltaan kiireellistä. Edes kaikkea hyvinvointimääräysten laiminlyöntien valvontaa ei voida pitää kiireellisenä, kuten esimerkiksi ilmoituksenvaraisen toiminnan ilmoituksen tekeminen tai eläinluettelon asianmukaiseksi saattaminen.

Eläinsuojeluviranomainen pyrkii hoitamaan kaikki tehtävät ilman erityistä toimintavelvoitetta. Valvonta tarvitsee lisää resursseja ja tälläkin hetkellä syy eläinsuojeluasioiden pitkiin käsittelyaikoihin on enemmän työmäärästä kuin haluttomuudesta johtuvaa.

93 § Määräys

Määräyksen antamisen ehtona ei tulisi koskaan olla kehotuksen antaminen ennen määräystä. Nykyinen muotoilu jättää tulkinnanvaraiseksi sen, mitä muita syitä voidaan pitää ehtona sille, että kehotusta ei käytetä ennen määräyksen antamista.

94 § Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Kasvatustiheyden alentaminen on tärkeä keino voida vaikuttaa broilereiden hyvinvoinnin laiminlyönteihin. Määräyksen kytkeminen määrittelemättömään

eläinten hyvinvointiarvioon tekee asiasta ongelmallisen käytännössä siihen asti, että asiasta on alempiasteista sääntelyä tai keskusviranomaisen nimenomaista ohjausta.

95 § Kielto

Hyvinvointilain 93 §:n ja 94 §:n määräykset ja 95 §:n kielto tulisi yhdistää voimassa olevan lain 42 §:n tarkoittamalla tavalla yhdeksi hallintopakkokeinoksi, joka olisi määräys tai kielto.

Pykälän 2 momentin sanamuotoa tulisi muuttaa niin, että on yksiselitteistä, onko lainsäätäjän tarkoitus, että kielto voidaan antaa vain väliaikaisena tai että kielto voidaan antaa joko väliaikaisena tai pysyvänä.

Terveydensuojelulaista ja elintarvikelaista lainattu järjestely, jossa annetaan epäkohdan korjaamiseen kytkettyjä väliaikaisia kieltoja, on ontuvaa eläinsuojeluasioissa. Näissä laeissa on olemassa kunnallinen viranomainen, yleensä lautakunta, joka vahvistaa viranhaltijan antaman väliaikaisen määräyksen tai kiellon. Eläinsuojeluasioissa henkilöviranomainen ratkaisee asian itsenäisesti ja lopullisesti, eikä päätöksenteossa ole lautakuntakäsittelyn tuomaa hitautta, joka pitäisi väliaikaisilla toimenpiteillä ratkaista.

Kaikki lainsäädännön laiminlyöntien vuoksi annettava hallintopakko, oli kyseessä määräys tai kielto, on epäkohdan korjaamiseen kytkettynä väliaikaista. Kaksinkertainen menettely lisää hallintoa ja ei edistä eläinten hyvinvointia eikä paranna eläintenpitäjien oikeusturvaa.

Suullisten määräysten ja kieltojen antaminen tulee säilyttää. Eläinten hyvinvoinnin kannalta on keskeistä, että eläinten hyvinvointiin vaikuttavien asioiden kohdalla voidaan antaa määräyksiä ja kieltoja välittömästi tarkastuksen päätyttyä. Tämä tulee ottaa huomioon myös kuulemismenettelyn sääntelyssä eli sallia nimenomaisesti suullinen kuuleminen.

96 § Toiminnan keskeyttäminen

Toiminnan keskeyttäminen on tarpeeton erillinen toimenpide, joka pitäisi yhdistää aiempiin 93–95 §:ssä tarkoitettuihin määräyksiin ja kieltoihin

sääntelemällä, että määräys tai kielto voidaan antaa tilanteessa, jossa on havaittu eläinten hyvinvointiin vaikuttava akuutti haitta tai asia, joka voi aiheuttaa haitan toiminnan jatkuessa.

Hallintomenettelyn tarpeeton monimutkaisuus aiheuttaa valtavaa kuormaa hallinnon viranhaltijoille, epäyhdenmukaista hallintomenettelyä ja yhdenvertaisuusongelman asianosaisille. Monimutkainen sääntely on myös omiaan aiheuttamaan valvonnan tehokkuuden laskua, kun viranhaltijoiden resursseja kuluu enemmän soveltuvimman säännöksen valintaan kuin eläinten hyvinvointiin vaikuttaviin laiminlyönteihin puuttumiseen.

Voimassa olevan eläinsuojelulain sääntely on ollut hyvin johdonmukaista. Jos lainsäädäntöä ei vielä ole rikottu, on voitu antaa 40 §:ssä tarkoitettuja neuvoja. Jos on rikottu, on annettu 42 §:ssä tarkoitettu kielto tai määräys ja jos on katsottu, että viranomaisen tulee toimia itse, on käytetty 44 §:n sääntelyä.

97 § Kiireellisen hoidon hankkiminen

Voimassa olevan lain 44 §:n sääntely on tarpeettomasti jaettu kahteen pykälään. Pykälät 97 ja 98 tulisi yhdistää yhdeksi pykäläksi, jonka nimi olisi välittömät hallintopakkokeinot. Kiireellisten toimenpiteiden sijaan, sääntely koskee sitä, että viranomainen toimii vastakohtana sille, että asianosainen toimii.

Ehdotettu 97 §:n otsikko on harhaan johtava, koska hoitoa voidaan joutua hankkimaan eläimille myös pitkittyneissä eläinsuojelutapauksissa, kun muilla toimenpiteillä ei ole mahdollista turvata riittävästi eläinten hyvinvointia.

Ehdotetussa pykälässä on poistettu viranomaisen oikeus tietyin ehdoin olla kuulematta asianosaista pysyvissä toimenpiteissä. Tämä voi johtaa eläinten kärsimyksen pitkittymiseen ja erittäin merkittävään kustannusten nousuun.

Jos toimenpiteen tekee muu viranomainen kuin aluehallintovirasto, siitä on ilmoitettava aluehallintovirastolle. Tämä lisää välirahoitusmenettelyä ja velvoite seurata, että asia saatetaan viipymättä loppuun kiiretoimenpiteeseen ryhtymisen jälkeen, on uusi. Näiden tietojen keräys ja prosessi vaatii

toimintatavan läpikäymistä esimerkiksi poliisin ja tullin kanssa ja lisää henkilöresurssien tarvetta.

98 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

Eläimen käyvän arvon määrittäminen on vaativaa eikä ole valvontaviranomaisen ydinosaamista. Kuinka paljon resursseja käytetään eläimen käyvän arvon määrittämiseen, erityisesti tilanteissa, joissa oletettu käypä arvo on vähäinen. Linjaako keskusviranomainen yleisesti esimerkiksi monirotuisten kissojen arvosta?

Esitöissä mainittu käyvän arvon tavoittelu avaa oven myös vahingonkorvauskanteille, joissa vastapuolena voi olla henkilöviranomainen, joka on tehnyt asianosaista tyydyttämättömän käyvän arvon arvion ja jonka toiminnan vuoksi asianosainen on väitetysti kärsinyt omaisuusvahingon.

Pykälän 2 momentti jättää tulkinnanvaraseksi tuleeko laiminlyönnin eläimen hyvinvoinnille aiheuttaman vaaran olla vakavaa ja toistuvaa taikka olennaista ja toistuvaa vai vakavaa yleisesti taikka olennaista eli ei niin vakavaa mutta tällöin toistuvaa.

Esitöiden perusteella tarkoitus on ollut säätää vakavasta vaarasta ja toistuvasta lievemmästä olennaisesta vaarasta. Tämän tulisi kuitenkin olla selkeämmin ilmaistu jo pykälän tekstissä.

Esitöiden perusteella pelkkä vähäinen vaara ei toistuessaankaan riittäisi säännöksen soveltamiseen. Tämä tarkoittaa käytännössä, että osaa laiminlyönneistä ei koskaan voida saada korjattua, sillä viranomaisen keinot eivät ole riittävän tehokkaita. Tämä vie uskottavuuden sääntelyltä, koska kaikkea mikä aiheuttaa vain vähäistä vaaraa eläinten hyvinvoinnille voi melko huoletta olla noudattamatta koskaan. Tämä johtaa kroonisten tapausten jäämiseen erittäin pitkäksi ajaksi kesken, kun viranomainen ei voi viedä asioita päätökseen. Näissä tapauksissa ainoa paine noudattaa lainsäädäntöä tulee rikosprosessin kautta. Tyypillisesti rikosprosessit kestävät vuosia ja tapaukset eivät aina etene tuomioistuinkäsittelyyn asti.

Lisäksi jää epäselväksi voidaanko edelleen viitata KHO linjaan ennakkopäätöksessä KHO 2016:125, jonka mukaan karja oli voitu kokonaisuudessaan määrätä lopetettavaksi tai teurastettavaksi, eikä nautojen suuren määrän vuoksi päätös eläinsuojelulain 44 §:n mukaisiin toimiin ryhtymisestä ollut edellyttänyt, että jokainen karjaan kuuluva eläin tarkastetaan erikseen.

Tämän mahdollisuuden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää jatkossakin. Mahdollisuus puuttua eläinten hyvinvoinnin vakaviin puutteisiin ennen kuin jokainen hoidon kohteena oleva eläin on nimenomaisesti kärsinyt laiminlyönneistä, on sekä asianosaisen oikeusturvan, että eläinten hyvinvoinnin etu.

Suurten eläinmassojen kohdalla eläinten ns. kokonaiskärsimys kasvaa myös olennaisesti, jos on odotettava, että jokaiselle 98 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen kohteen hyvinvoinnille on täytynyt jo aiheutua vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa.

Esitöissä tulisi täsmentää voiko 98 §:ää soveltaa tilanteessa, jossa kaikille eläimille ei ole vielä aiheutunut haittaa.

99 § Haltuunotto ja hävittäminen

Haltuunottoa ei tule rajoittaa sitä välttämättä edeltävillä arvioilla määräysten tai kieltojen tehokkuudesta, vaan tulee säännellä yksiselitteisemmin, että jos eläinlajiluetteloiden ulkopuolisia eläimiä pidetään siirtymäsäännösten jälkeen, kaikki nämä eläimet joko sijoitetaan luvanvaraisiin eläintarhoihin tai lopetetaan.

Tulkinnanvaraiset ja harkinnanvaraiset muiden keinojen käyttämiset aiheuttavat tarpeetonta kitkaa viranomaisen ja eläimiä lainsäädännön vastaisesti pitävien asianosaisten välille. Valvonnan tulee olla yhdenvertaista ja ennakoitavaa eikä lainsäädännön vastaista menettelyä tule mahdollistaa.

Villiintynyt kissa on Suomessa haitalliseksi vieraslajiksi katsottava laji, kotikissa on vieraslaji, joten pykälän 2 momentin sääntelyllä on olennainen vaikutus populaatiokissojen hävittämisessä. Vieraslajilain (1709/2015) 16:n mukaan haitallinen vieraslaji eli villiintynyt kissa saadaan pyydystää ja tappaa.

101 § Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen

Aluehallintovirasto esittää, että tekstistä poistetaan kohdasta ”rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointimääräyksiä” sanat ”olennaisella tavalla”. Olennaisella tavalla rikkomista ei ole määritelty, joten tästä voi aiheutua valvonnassa eriarvoinen tilanne toiminnanharjoittajien välille. Olennaisuusharkinta voi aiheuttaa tarpeetonta kitkaa asianosaisen ja viranomaisen välillä.

Tarkoitetaanko 101.3 § toiminnan keskeyttämisellä tämän lain 103 § tarkoittamaa uhkasakkolain mukaista keskeyttämisuhkaa? Saman termin käyttö vaikeuttaa tulkintaa ja sitä tulisi selkeyttää vähintään hallituksen esityksen perusteluissa.

102 § Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Aluehallintovirasto esittää, että tekstistä poistetaan kohdasta ”rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointimääräyksiä” sanat ”olennaisella tavalla”. Olennaisella tavalla rikkomista ei ole määritelty, joten tästä voi aiheutua valvonnassa eriarvoinen tilanne toiminnanharjoittajien välille.

2. momentissa mainittujen ”aluehallintoviraston hyväksymien välttämättömien toimenpiteiden” yhdenmukainen tulkinta vaatii aluehallintovirastojen yhteisiä linjauksia noudatettavista käytännöistä kansalaisten yhdenmukaisen kohtelun turvaamiseksi.

103 § Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Säännöksessä ei ole nykyisestä laista poiketen säädetty uhkasakkomenettelystä kunnan viranomaisen päätöksen tehostamiseksi. Aluehallintovirasto on voinut nykyisen lain voimassa ollessa asettaa uhkasakon muun viranomaisen asettamalle päävelvoitteelle. Pykälän perusteluiden mukaan tämä oikeus poistuisi ja tilalle tulisi oikeus asettaa uhkasakko vain itse antamalleen

päävelvoitteelle. Aluehallintovirastolla tulee jatkossakin olla toimivalta asettaa uhkasakko myös kunnallisen viranomaisen antamalle päävelvoitteelle.

Hallituksen esityksessä 72 § perusteluissa mainitaan aluehallintoviraston rooli kunnaneläinlääkärien päätösten tehostamisessa uhkasakolla, mutta tästä pykälästä maininta on jäänyt pois.

104 § Ruokaviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Johdonmukaisuuden vuoksi tulisi 71 §:ssä säätää Ruokavirastolle toimivalta pakkokeinojen käyttöön.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Ruokaviraston toimivalta usean aluehallintoviraston aluetta koskevissa asioissa on perusteltua. Sen sijaan yksittäisten aluehallintoviraston asioiden ottaminen Ruokaviraston hoidettavaksi on tarpeetonta. 1. momentin toinen virke tulee poistaa. Ruokaviraston resurssit tulee käyttää Ruokaviraston perustehtävän hoitamiseen.

105 § Rekistereiden pitäminen

LSSAVI yhtyy Ruokaviraston lausunnossaan antamaan näkemykseen.

106 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Aluehallintovirastossa tulee käydä läpi rekisterinpitomenettelyt, rekisteriin tulee uutena asiana eläinkilpailujen rekisteröinnistä ja eläintarhojen rekisteröinnistä. Rekisterivelvoitteiden lisääntyminen lisää työmäärää aluehallintovirastossa ja tulee huomioida resursseissa.

107 § Eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten rekisteröitävät tiedot

Rekisterivelvoitteiden lisääntyminen lisää työmäärää aluehallintovirastossa ja tulee huomioida resursseissa.

110 § Eläintenpitokielto

Kyseinen pykälä sisältää vain informatiivisen viittauksen rikoslakiin, eikä ehdotetussa laissa ole aineellisoikeudellista sääntelyä eläintenpitokiellosta. Kyseisessä laissa ei näin ollen säädetä eläintenpitokiellosta ja siten eläintenpitokiellon valvonta on edelleen tulkinnanvaraista etenkin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Säädöksessä tulisi nimenomaisesti säätää valvontaviranomaiselle oikeus valvoa eläintenpitokieltoa.

112 § Muutoksenhaku

Ehdotuksessa esitetään eräisiin todistuksiin ja lupiin oikaisuvaatimusmenettelyä, kyseessä on uusi menettely ja se lisää aluehallintovirastoissa tehtävää hallinnollista työtä. Ehdotuksessa ei ole arvioitu muutoksen kustannusvaikutuksia.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 29/2018 vp) mukaan vuoden 2016 alussa voimaan tulleella uudistuksella, jossa laajennettiin oikaisuvaatimuksen käyttöalaa, tavoitteena oli tehostaa ja nopeuttaa oikeussuojan antamista hallintoasioissa. Oikaisuvaatimuksesta ei siten tulisi säätää vain sen vuoksi, että lain nojalla annetaan todistuksia tai lupia, vaan oikaisuvaatimuksen käyttöönotossa tulisi ottaa huomioon edellä mainitun uudistuksen tavoite.

Oikaisuvaatimusmenettely voi tehostaa ja nopeuttaa oikeussuojan antamista silloin, kun ensiasteen viranomaisen päätös lupa-asiassa annetaan osittain tai kokonaan automatisoidusti tai tällaista menettelyä vastaavalla tavalla. Tilanteissa, joissa ensiasteen viranomainen tekee yksilöllistä selvitystä luvan käsittelyn aikana ei ole perusteltua odottaa, että oikaisuvaatimusmenettelyllä voisi saada merkityksellistä muutosta annettuun lupaan ja siten oikaisuvaatimuksen käytön edellyttäminen aiheuttaisi edellä mainitun uudistuksen tavoitteiden vastaisesti pikemminkin viivettä oikeussuojan antamiseen hallintoasiassa.

Ehdotetun lain 10 §:ssä esitettyä sääntelyä ei tulisi säätää lainkaan, sillä poikkeamista eläinlajilistasta ei tulisi sallia. Jos poikkeusluvasta päädytään kuitenkin säätämään, ei tulisi säätää oikaisuvaatimusmenettelystä, sillä jokainen poikkeuslupa edellyttää yksilöllistä selvitystä luvan myöntävän Ruokaviraston toimesta ja lisäksi Luonnonvarakeskuksen puolueetonta asiantuntija-arviota,

joiden muuttuminen oikaisuvaatimuksen johdosta ei ole mitenkään perusteltua. Poikkeusluvasta tulisi siten voida valittaa suoraan hallinto-oikeuteen.

Samoin ehdotetun lain 54 §:ssä tarkoitettujen eläintarhoja, pysyviä ja kiertäviä eläinnäyttelyitä ja sirkuksia koskevien lupien käsittely on sellaista, että ensiasteen viranomainen tekee hakemuksen perusteella luvan käsittelemiseksi yksilöllisen tarkastuksen eikä siten ole perusteltua ajatella, että samalta ensiasteen viranomaiselta voisi oikaisemalla saada lupaa oikaistua tavalla, joka ei olisi jo sisältynyt luvan säännönmukaiseen käsittelyyn. Tämän vuoksi myöskään ehdotetun lain 54 §:ssä tarkoitettuihin lupa-asioihin ei tulisi säätää oikaisuvaatimusmenettelyä vaan näistä tulisi voida valittaa suoraan hallinto-oikeuteen.

113 § Päätöksen täytäntöönpano

On hyvä, että erikseen säädetään velvollisuudesta määrätä päätös noudatettavaksi, jos se on eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi tarpeen.

114 § Perittävät maksut

Ehdotuksen mukainen eläinten hyvinvoinnin valvonnasta perittävät maksut ovat uutta sääntelyä. Ylimääräisen valvonnan maksullisuuta pidetään hyvänä muutoksena, mutta se tulee toteuttaa tavalla, joka ei aiheuta paikallisviranomaiselle tai aluehallintoviraston tekemään maksujen perintään kohtuutonta hallinnollista kuormaa. Ehdotuksen perusteella jää epäselväksi koskeeko näitä maksuja muiden kunnaneläinlääkäreiden maksullisten suoritteiden tapaan oikaisuvaatimusmenettely.

Maksujen periminen ja mahdollinen oikaisuvaatimusten käsittely lisää avissa tehtävää hallinnollista työtä. Ehdotuksessa ei ole arvioitu muutoksen kustannusvaikutuksia.

115 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Palkkioiden maksu on säädetty avin tehtäväksi, mikä tulisi huomioida sekä määrärahoissa että henkilöstöresurssissa. Avustajien käyttö voi myös laskea valvonnan yksikkökustannuksia ja lisätä kustannustehokkuutta.

116 § Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset

Pykälän 2 momentissa säädetään perusteluista poiketen, että perimättä jääneet kustannukset jäisivät aluehallintoviraston vahingoksi. Tämä on ilmeinen virhe, tarkoituksena on perustelujen mukaan ollut säätää, että löytöeläinten osalta perimättä jäävät kustannukset jäävät kunnan vahingoksi.

117 § Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Erityisesti seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin valvonta perustuu yksityisten henkilöiden viranomaiselle tekemiin ilmoituksiin. Valvonnan edellytysten turvaamiseksi on keskeistä, että ilmoittajan henkilöllisyys voidaan salata. On hyvä, että tästä säädetään selkeästi, koska ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen nykyisessä oikeustilassa pelkästään julkisuuslain nojalla on tulkinnanvaraista.

118 § Valtion kunnille maksama korvaus

Pykälässä viitataan eläinlääkintähuoltolain 23 §:ään. On huomioitava meneillään oleva eläinlääkintähuoltolain uudistus. Pykälässä pitäisi säätää valtion kunnalle maksama korvaus kunnalliselle viranomaiselle, jotta myös terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan eläinten hyvinvointivalvonnan suorittaminen voidaan korvata kunnalle.

120 § Eräiden eläinyksilöiden hallussapito

Omistajan on tehtävä ilmoitus muun kuin liitteen 1 mukaisen eläimen hallussapidosta ilmoitus aluehallintovirastolle 6 kk kuluessa lain voimaantulosta.

Kyseessä on uusi säännös, mikä lisää työmäärää aluehallintovirastossa ja tulee huomioida resursseissa.

121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Parsinavettojen siirtymäaika ei voi olla niiden käyttöikä. Se on ehdottomasti oltava määritelty aika. LSSAVI ehdottaa 12 vuoden siirtymäaikaa.

Rakennuksen käyttöikä voi olla jopa 100 vuotta. Ei voida ajatella, että vielä sadan vuoden päästä olisi sallittua pitää eläimiä parressa. Eläinten hyvinvointia valvova ei saa joutua tilanteeseen, jossa edellytetään tietoa rakenteiden iästä tai tehdyistä laajennuksista tai korjauksista.

Jaloitteluvelvoitteen piteneminen on hyvä asia. Kuitenkin jaloittelun aikaikkuna tulisi säilyttää. Jos aikaikkuna poistuu, on valvonta entistä vaikeampaa.

122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Siemennyskarsinoiden käyttö tulisi olla sallittua ainoastaan siemennystoimenpiteen ajan. Ei ole tarpeellista ja lain hengen mukaista pitää eläimiä kääntymisen estävässä karsinassa toista viikkoa vain käytännöllisyysperustein.

Porsituskarsinoiden käyttöä ei tule sallia niiden käyttöiän loppuun.

Käyttöikä on mahdoton valvoa ja häkkejä korjailemalla se voi olla vuosikymmeniä. Siirtymäaika on määriteltävä laissa. LSSAVI ehdottaa 5 vuoden siirtymäaikaa.

123 § Hevosen pitopaikkaa koskevat siirtymäsäännökset

Hevosen pitoa pilttuussa ei tule sallia lain voimaan tulon jälkeen.

124 § Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset

Jos eläintä ei voida palauttaa luontoon tai sijoittaa eläintarhaan, niiden pitoa ei tule sallia elättinä tai lemmikkinä. Voimassa olevan lain nojalla nisäkkäiden ja lintujen elätettäväksi ottaminen on ollut kiellettyä.

125 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Uuden lain myötä aluehallintovirastolle kohdistuu merkittävää lisätyötä siirtymävaiheeseen liittyen mm:

-Eläintarhan on ilmoitettava aluehallintovirastolle 6 kk kuluessa miten osallistuu direktiivin vaatimiin tehtäviin

-Pysyvän eläinnäyttelyn, jolla ei ole kumotun lain nojalla myönnettyä eläinnäyttelylupaa, tulee tehdä 53 §:ssä tarkoitettu lupahakemus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

-Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa harjoittavan toimijan, joka ei ole tehnyt toimintaa koskevaa ilmoitusta kumotun lain nojalla, on tehtävä 60 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

-Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajan tulee tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Lisääntynyt työmäärä tulee huomioida aluehallintoviraston resursseissa.

LIITTEET

Vesipuhveli tulisi ottaa pois tuotantoeläinlistalta (liite 1). Lajityypilliseen käyttäytymiseen tarvittavaa ympäristöä ei voida tarjota sille Suomessa lähimainkaan ympärivuotisesti.

Myös strutsi ja emu tulisi poistaa listalta.

LSSAVI ehdottaa näiden lajien eläinyksilöiden pitämisen sallimista luvanvaraisesti niiden luonnolliseen kuolemaan tai lopettamiseen saakka.

Tuotantoeläinlistassa on eläimiä, joita ei Suomessa käytetä elintarvikkeen, villan, nahan tai turkisten tuotantoon. Niitä ei tulisi siellä olla. Koe-eläiminä pidettävistä eläinlajeista tulisi olla erillinen lista liitteessä 1.

Listasta puuttuu tällä hetkellä tuotantokäytössä olevia eläinlajeja, jotka soveltuisivat Suomen oloihin, kuten visentti.

On hyvä, että matelijoiden pito sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä kielletään.

Lisätiedot

Lisätietoja lausunnosta antavat allekirjoittaneet.

Läänineläinlääkäri	Matti Nyberg, ratkaisija
Läänineläinlääkäri	Minna Lemettinen, esittelijä

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitus on viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja LSSAVI/17298/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/17298/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lemettinen Minna 19.01.2022 13:51

Ratkaisija Nyberg Matti 19.01.2022 13:51